

Τα Καντιλιώτικα

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ
Τεύχος 4^ο Αύγουστος 2005

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

για την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση

Το Διοικητικό Συμβούλιο καλεί τα μέλη του, και τους συγχωριανούς, στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας που αποφασίστηκε να γίνει στις 14 Αυγούστου 2005, ημέρα Κυριακή και ώρα 17.00 , στην αίθουσα του κοινοτικού καταστήματος του χωριού μας.

Θέματα Ημερήσιας Διάταξης:

1. Λογοδοσία Δ.Σ. για τα πεπραγμένα του προηγούμενου έτους και απολογισμός διαχείρισης ταμείου.
2. Έκθεση εξελεγκτικής επιτροπής για την οικονομική και διοικητική διαχείριση και απαλλαγή Δ.Σ.
3. Συζήτηση και λήψη αποφάσεων επί άλλων θεμάτων, που τυχόν θα προτείνει η Γενική Συνέλευση.

Σε περίπτωση οποιασδήποτε ψηφοφορίας, δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο τα ταμειακώς εντάξει μέλη, γι' αυτό και παρακαλείσθε να τακτοποιήσετε τις τυχόν οικονομικές σας εκκρεμότητες με την Αδελφότητα.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Δροσοπηγιωτών προσκαλεί το Δήμαρχο και τους Δημοτικούς συμβούλους του Δήμου Μαστοροχωρίων στις εκδηλώσεις «Καλοκαίρι 2005 στη Δροσοπηγή» που θα γίνουν από 11 Αυγούστου έως και 16 Αυγούστου στο χωριό μας.

Σας επισυνάπτουμε το πρόγραμμα των εκδηλώσεων.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος
Γ.Κοτολούλης

Ο Γραμματέας
Γ.Τζίμος

Νέα από τις δραστηριότητες της Αδελφότητάς μας

Ημερολόγιο 2005

Με επιτυχία διακινήθηκε και φέτος το ημερολόγιο της Αδελφότητας. Τυπώθηκε σε 600 αντίτυπα. Μαζί με το ημερολόγιο μοιράστηκε και το καταστατικό της Αδελφότητας, το οποίο τυπώθηκε σε βιβλιαράκι. Σκοπός του Δ.Σ. ήταν το κάθε μέλος να γνωρίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, καθώς και τον τρόπο λειτουργίας της Αδελφότητας.

Μαζί με το ημερολόγιο επίσης διανεμήθηκε δωρεάν και το 3ο τεύχος "Τα Καντιιώτικα", το οποίο άλλαξε σχήμα και έγινε έτσι πιο λειτουργικό.

Φέτος στάλθηκαν ημερολόγια στο σημερινό Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κύριο Κάρολο Παπούλια, τον Υφυπουργό Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κύριο Καλογιάννη Σταύρο, στους βουλευτές του Νομού μας όλων των κομμάτων, στο Νομάρχη Ιωαννίνων, στον Περιφερειάρχη, στον Δήμαρχο και στους δημοτικούς συμβούλους του Δήμου Μαστοροχωρίων, στους Δημάρχους Ιωαννίνων και Κόνιτσας, κ.ά.

Αιμοδοσία στη Δροσοπηγή

Από τον Αύγουστο 2004 έως σήμερα 31 συγχωριανοί μας έδωσαν αίμα στις τράπεζες αίματος της Αδελφότητάς μας (ΑΧΕΠΑ και Παν. Νοσ. Ιωαννίνων). Επίσης το ίδιο χρονικό διάστημα 9 συγχωριανοί εξυπηρετήθηκαν με αίμα που το είχαν ανάγκη, με 23 φιάλες συνολικά.

Το τμήμα αιμοδοσίας του Παν. Νοσ. Ιωαννίνων μας βράβευσε σε πανηγυρική εκδήλωση τον Ιούνιο του 2005, μαζί με άλλους συλλόγους, για την δραστηριότητά μας και για την συμμετοχή συγχωριανών μας στις αιμοδοσίες.

Το Δ.Σ. συνεχίζει τις προσπάθειές του και επιμένει προκειμένου να ευαισθητοποιήσει ακόμη πιο πολλούς συγχωριανούς και να αυξήσει τους αιμοδότες.

Για το σκοπό αυτό εξέδωσε ειδικό τρίπτυχο, το οποίο θα διανεμηθεί το καλοκαίρι, για να γνωρίζει ο καθένας τα οφέλη, αλλά και την διαδικασία που απαιτείται σε μία αιμοδοσία.

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, στις 13 Αυγούστου 2005, από ώρα 10.00 έως 14.00, στην αίθουσα του Κοινοτικού καταστήματος του χωριού μας, με κινητή μονάδα του Παν. Νοσ. Ιωαννίνων, θα πραγματοποιηθεί αιμοληψία.

Η παρουσία, όσων έχουν την δυνατότητα, κρίνεται απαραίτητη και επιτακτική.

Το Δ.Σ., μέσα και από αυτή τη στήλη, ευχαριστεί θερμά και συγχαίρει όλους τους συγχωριανούς μας αιμοδότες και εύχεται η προσφορά τους να γίνει παράδειγμα σε όλους.

Οικόπεδο - Ξενώνας

Τον Ιούνιο 2005 ολοκληρώθηκε η εξαγορά του οικοπέδου. Το ποσό της εξαγοράς εξοφλήθηκε ολοσχερώς.

Συγχρόνως, ο αρχιτέκτονας Χονδρογιάννης Σταμάτης από την Θεσσαλονίκη, φίλος του χωριού μας, που ασχολείται κυρίως με παραδοσιακούς ξενώνες, συντήρηση μοναστηριών και γενικά με παραδοσιακά κτίσματα, ξεκίνησε - αφιλοκερδώς - την αρχιτεκτονική μελέτη του ξενώνα.

Η αρχιτεκτονική μελέτη βρίσκεται στο τελικό στάδιο της ολοκλήρωσής της. Έχουν γίνει οι σχετικές ενέργειες και προς τον Ε.Ο.Τ Ιωαννίνων και σύντομα τα σχέδια θα υποβληθούν για έγκριση και για έκδοση οικοδομικής αδείας.

Η μελέτη προβλέπει - αρχικά - 13 δίκλινα δωμάτια (τα 5 δωμάτια με τζάκι) καθώς και μία αίθουσα 130 έως 150 ατόμων, με επιπλέον όλους τους βοηθητικούς χώρους που απαιτούνται. Στο μέλλον θα υπάρξει δυνατότητα για προσθήκη άλλων 5 δίκλινων δωματίων.

Προϋπολογισμός έργου 750.000 € περίπου.

Το χωριό μας στο Internet

(www.drosopigi.com)

Μεγάλη επισκεψιμότητα έχει μέχρι τώρα η ιστοσελίδα του χωριού μας. Από τον Νοέμβριο 2003 έως σήμερα έχει δεχθεί περίπου 4.800 επισκέψεις. Τα σχόλια φίλων και συγχωριανών είναι πολύ θετικά, τόσο για την πληρότητα της πληροφόρησης, όσο και για την συχνή ενημέρωση και ανανέωση της ύλης της. Η ανανέωση ύλης γίνεται συνήθως δύο φορές το χρόνο.

Οι νέοι του χωριού μας και οι απόδημοι έχουν την ευκαιρία να ενημερώνονται από τις σελίδες της για τα δρώμενα στο χωριό μας, για την δραστηριότητα της Αδελφότητας, για τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται.

Όαση ξεκούρασης και νοσταλγίας στην καθημερινότητα. Διέξοδος για όσους δεν μπορούν να επισκέπτονται συχνά το χωριό.

Κτίριο πρώην δημοτικού σχολείου - ενέργειες αξιοποίησης

Όπως είναι γνωστό ο Δήμος Μαστοροχωρίων σε συνεργασία με την Αδελφότητα υπέβαλε το Γενάρη του 2003 μελέτη αξιοποίησης του πρώην Δημοτικού Σχολείου του χωριού μας. Την μελέτη είχε συντάξει ο συγχωριανός μας μηχανικός Καπλάνης Χρήστος - φιλοκερδώς -.

Η μελέτη εγκρίθηκε, μοναδική σε όλη την Ήπειρο, από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ και εντάχθηκε στο πρόγραμμα "Περιβαλλοντική αξιοποίηση παλαιών κτισμάτων" με το ποσό των 80.000 €.

Η χρηματοδότηση όμως αυτή καθυστερεί και γι' αυτό η Αδελφότητα ζήτησε τόσο από τον Νομάρχη Ιωαννίνων, όσο και από τον Δήμο Μαστοροχωρίων, την ένταξη του έργου και στο ΕΑΠΕΚ (β' φάση) με το ποσό των 150.000 €.

Το έργο εντάχθηκε και αναμένεται η έγκριση χρηματοδότησης από το Υπουργείο Οικονομικών. Οι ενδείξεις για την χρηματοδότηση είναι θετικές και έτσι πιστεύουμε ότι το κτίριο του πρώην Δημοτικού Σχολείου, στολίδι πραγματικό του χωριού μας, πολιτιστικό μνημείο αρχιτεκτονικής και ιστορικής μνήμης, σύντομα θα ανακαινιστεί.

Η χρήση του θα είναι "Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης" με μουσειακό χώρο και χώρο μόνιμης έκθεσης φωτογραφίας.

Ενέργειες για την χρηματοδότηση του κτιρίου έγιναν επίσης από την Αδελφότητα και προς τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κύριο Κάρολο Παπούλια, προς τον Υφυπουργό Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κύριο Καλογιάννη και προς όλους τους βουλευτές Νομού Ιωαννίνων όλων των κομμάτων.

Κτιριακό πρόβλημα εκκλησίας Αγίας Παρασκευής του χωριού μας

Μετά από ενημέρωση που είχε το Δ.Σ. από τον συγχωριανό μας μηχανικό Καπλάνη Χρήστο, ότι υπάρχει ρήγμα στο μπροστινό τοίχιο του κτιρίου της εκκλησίας της Αγίας Παρασκευής, πήρε την πρωτοβουλία και

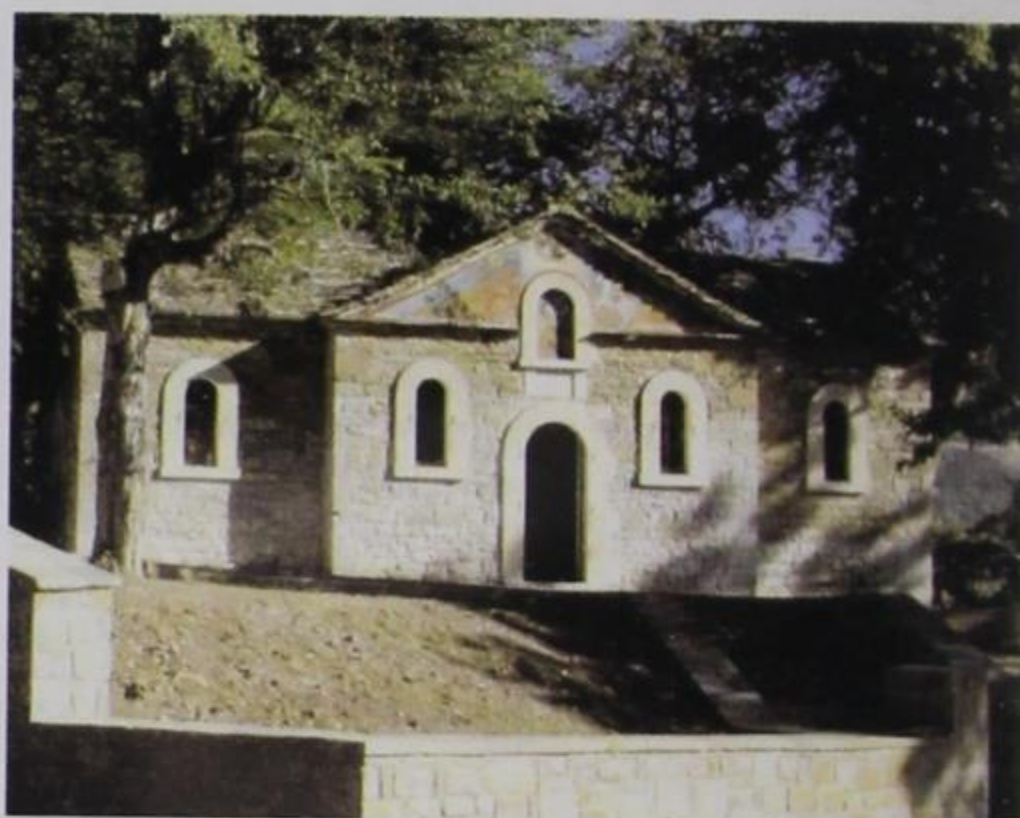

έστειλε επιστολή - κάλεσμα σε όλους τους φορείς και τους ειδικούς επιστήμονες του χωριού μας, και τους κάλεσε σε κοινή συνάντηση την 14 Αυγούστου, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.00 π.μ, στο Κοινοτικό Κατάστημα, για να συζητήσουν και να αναζητήσουν λύσεις για το πρόβλημα, και την διάσωση του μνημείου.

Το Δ.Σ της Αδελφότητας πιστεύει ότι αυτή η συνάντηση πρέπει να είναι η αρχή μίας συλλογικής προσπάθειας όλων των φορέων του χωριού για την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων του τόπου μας.

Παρέμβαση στην 8η εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στα Ιωάννινα

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας με επιστολή του στις 23/5/2005 προς την 8η Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στα Γιάννενα, ζήτησε αυτοψία, από ειδικούς συντηρητές της υπηρεσίας, στην εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου "Παναγία" προκειμένου να αποφανθούν για την αναγκαιότητα της συντήρησης των τοιχογραφιών στο εσωτερικό και το εξωτερικό του Ναού.

Πράγματι, κλιμάκιο δύο ατόμων επισκέφτηκε στα μέσα Ιουνίου τόσο την εκκλησία της Παναγίας, όσο και την κεντρική εκκλησία του χωριού μας "Αγία Παρασκευή".

Για την εκκλησία της Παναγίας: θεωρούν άμεση ανάγκη την συντήρηση της τοιχογραφίας του αετώματος με την παράσταση του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στο εξωτερικό μέρος, και την αντικατάσταση του μουσαμά που επικολλήθηκε πρόσφατα στο τριγωνικό αέτωμα πάνω από την είσοδο της εκκλησίας και την αποκατάσταση της τοιχογραφίας στην αρχική της μορφή. Για το σκοπό αυτό η Αδελφότητα έχει ζητήσει ήδη με επιστολή της από τις 20/12/2004 από τον Δήμο Μαστοροχωρίων την χρηματοδότηση συντήρησης των εξωτερικών τοιχογραφιών του ναού με το ποσό των 3.000 €.

Για την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής: με βάση την

υπάρχουσα κατάσταση, θεωρούν αναγκαίο να αλλάξουν οι εξώπορτες του ναού και να αντικατασταθούν με καλαίσθητες ξύλινες, όπως επίσης και αλλαγή των παραθύρων ακολουθώντας την παλιά τεχνοτροπία κατασκευής και με προσεγμένη ποιότητα υλικών.

Από το Σεπτέμβριο θα υπάρχει δυνατότητα από μέρους τους να συντηρήσουν τις παλιές εικόνες που βρίσκονται στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, χωρίς οικονομική επιβάρυνση, οι οποίες πρέπει επίσης να καταγραφούν και να φωτογραφηθούν.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας πιστεύει ότι δεν πρέπει να γίνονται απρογραμμάτιστες επεμβάσεις σε μνημεία του χωριού μας και οποιαδήποτε παρέμβαση πρέπει να γίνεται με την σύμφωνη γνώμη ειδικών επιστημόνων και πάντα με γνώμονα τη διαφύλαξη της αισθητικής, καλλιτεχνικής και ιστορικής τους αξίας.

Παραχώρηση δικαιωμάτων μίσθωσης βοσκοτόπων του χωριού μας στην Αδελφότητα

Υλοποιώντας απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που πάρθηκε την 16 Αυγούστου 2003 και ανταποκρινόμενη στην συνεχή πίεση και επιθυμία πολλών συγχωριανών, συνεχίζουμε να συλλέγουμε υπεύθυνες δηλώσεις παραχώρησης δικαιωμάτων μίσθωσης και εκμετάλλευσης των αγρών του χωριού μας.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας έχει εκδώσει και σχετική ανακοίνωση - επιστολή με διευκρινήσεις για την διαδικασία, αλλά και το δικαίωμα του καθενός να μπορεί να ανακαλεί οποτεδήποτε την παραχώρηση.

Μέχρι σήμερα αρκετοί συγχωριανοί έχουν υπογράψει τις υπεύθυνες δηλώσεις.

Πρόθεση του Δ.Σ. είναι να συμβάλλει, ως νόμιμος φορέας, στην αδιαμφισβήτητη εκπροσώπηση των συγχωριανών ιδιοκτητών εκτάσεων απέναντι στους ενοικια-

στές και οποιασδήποτε αρχής, αξιοποιώντας τα χρήματα αποκλειστικά για έργα στο χωριό, σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο, με άμεμπτες διαδικασίες διαχεί-

Αισθητική κτιρίων

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας, μέσα από ένα τρίπτυχο έντυπο που τύπωσε και διανέμει, απευθύνει έκκληση και παράκληση συνάμα, για την προσοχή που πρέπει να επιδεικνύουμε όλοι μας στην χρήση των υλικών και της τεχνοτροπίας που πρέπει να ακολουθείται στις κατασκευές στο χωριό μας.

Οι κατασκευές πρέπει να δένουν με το ευρύτερο φυσικό περιβάλλον, με την αρχιτεκτονική κληρονομιά και την ιστορία των κατασκευών του χωριού μας.

Οι προτεινόμενες κατασκευαστικές λύσεις που περιγράφονται στο έντυπο δεν επιβαρύνουν επιπλέον κοστολογικά τον ιδιοκτήτη, αλλά βοηθούν σε μία ομοιομορφία των κατασκευών.

Η παρέμβαση αυτή του Δ.Σ. πρέπει να θεωρηθεί απλά ως μία πρωτοβουλία καλών προθέσεων και συμβολή σε μία ποιοτική ενιαία εικόνα των κατασκευών μας.

Αναμνηστικά είδη Αδελφότητας

Το Δ.Σ. προκειμένου να αυξήσει τα έσοδα της Αδελφότητας αποφάσισε και κυκλοφόρησε αναμνηστικά είδη με το σήμα της Αδελφότητας και με το πέτρινο γεφύρι μας.

Έτσι, ο καθένας μας μπορεί να αγοράσει στο χωριό ένα φλιτζάνι του καφέ, ένα σταχτοδοχείο, μία κούπα τσαγιού, μπλουζάκια, καπέλα ή το πιάτο τοίχου με το παλιό πέτρινο γεφύρι μας.

Ειδήσεις

7ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο

Στις 19 - 20 και 21 Αυγούστου 2005 πραγματοποιείται στα Ιωάννινα το 7ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο.

Το Συνέδριο διοργανώνεται από την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας, στην οποία η Αδελφότητάς μας είναι μέλος, και τελεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Η Αδελφότητάς μας δήλωσε συμμετοχή, και με απόφαση του Δ.Σ. θα εκπροσωπηθεί από τριμελή επιτροπή.

- Τον Πρόεδρο του Δ.Σ. κύριο Κοτολούλη Γιώργο.
- Τον συγχωριανό μας παιδαγωγό και Επίτιμο Πάρεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κύριο Μουκούλη Θωμά, ο οποίος θα κάνει και την 15λεπτη εισήγηση - ομιλία με θέμα:

"Ο ρόλος και η μέχρι σήμερα συμβολή της Αδελφότητας στην ιστορία, τη ανάπτυξη και την πρόοδο του χωριού μας και στην διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς"

- Τον συγχωριανό μας πρώην Αντιδήμαρχο και νυν δημοτικό σύμβουλο του Δήμου Μαστοροχωρίων κύριο Σίμο Χαράλαμπο.

Απαντητική επιστολή σε δημοσίευμα της εφημερίδας "Πρωϊνός Λόγος" Ιωαννίνων

Θεσ/νίκη 30 Ιουνίου 2005

ΠΡΟΣ : ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ " ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ " ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Κύριε Διευθυντά,

Στο φύλλο σας της 18 Ιουνίου 2005 και συγκεκριμένα στη στήλη "ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ . ΓΕΓΟΝΟΤΑ..." υπήρξε καταχώρησή σας με τίτλο - "Ένα αξέχαστο μικρό οδοιπορικό - Από μία επίσκεψη στα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας".

Τέτοιες αναφορές για τον τόπο μας μας χαροποιούν ιδιαίτερα, πολύ δε περισσότερο όταν αυτές αποτυπώνουν με τον καλύτερο τρόπο την ιστορία του στο πέρασμα του χρόνου, την ομορφιά και τη γαλήνη του τοπίου, την καθημερινότητα.

Θα μας επιτρέψετε όμως να κάνουμε μία διόρθωση. Η φωτογραφία με τίτλο "Χτίστες από την Πυρσόγιαννη" απεικονίζει πρόσωπα - κτίστες από το χωριό μας, από ένα άλλο Μαστοροχώρι, την Δροσοπηγή (Κάντισκο) και συγκεκριμένα είναι οι: Αλέξιος Ζηκούλης, Παναγιώτης Σίμος και Κώστας Ζηκούλης.

Μας λυπεί συχνά το γεγονός ότι οποιαδήποτε αναφορά στα Μαστοροχώρια επικεντρώνεται σε ορισμένα χωριά, πράγμα που αδικεί και την ιστορία του ευρύτερου

χώρου και την συμβολή των υπολοίπων χωριών στο ιστορικό γίνεσθαι της περιοχής.

Επ' ευκαιρία αυτής της επικοινωνίας μας σας αποστέλλουμε υλικό - σε ηλεκτρονική μορφή - το οποίο άλλωστε είναι καταχωρημένο και στην ιστοσελίδα μας στο διαδίκτυο (www.drosorigi.com) σχετικά με την ιστορία του χωριού μας, τους μαστόρους μας, τη ζωή τους, τα έργα τους.

Θα μας χαροποιούσε ιδιαίτερα, αν η εφημερίδα σας, καταχωρούσε το υλικό αυτό σε κάποιο από τα επόμενα φύλλα σας.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Ο Πρόεδρος Δ.Σ.
Γεώργιος Κοτολούλης

Δημοσίευμα - αφιέρωμα για το χωριό μας

Η εφημερίδα «Νέοι Αγώνες» Ιωαννίνων στο φύλλο της 29 Μαρτίου 2005 δημοσίευσε δισέλιδο αφιέρωμα στο χωριό μας με φωτογραφίες. Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε αντλήθηκε από την ιστοσελίδα μας στο Internet.

Υπήρξε ήδη επαφή του προέδρου του Δ.Σ. με τον δημοσιογράφο της εφημερίδας και συμφωνήθηκε να γίνουν και άλλες καταχωρήσεις, με υλικό που θα σταλεί από την Αδελφότητα στο άμεσο μέλλον.

Ευχαριστούμε την εφημερίδα για την πρωτοβουλία της αυτή.

Απόκριες στο Τύρναβο

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ., μετά από επαφές που είχαν προηγηθεί με συγχωριανούς μας από τον Τύρναβο και συγκεκριμένα με τον κ. Τσαριτσανιώτη Γιώργο, επισκέφτηκε τις Απόκριες τον Τύρναβο. Εκεί πράγματι είχε γίνει κινητοποίηση ανθρώπων που έχουν τις ρίζες τους από το χωριό μας. Ήταν πρωτόγνωρη εμπειρία και είχε και μία συγκινησιακή φόρτιση. Μας καλοδέχτηκαν οι Τσαριτσανιώτης Γιώργος και Σιώμος Γιώργος και μας "φίλεψαν".

Στον Τύρναβο και τα γύρω χωριά ζουν περίπου 80 οικογένειες που έχουν τις ρίζες τους από το χωριό μας. Παρότι είναι δεύτερη και τρίτη γενιά νοιώθεις σε κάθε στιγμή την νοσταλγία τους για τον τόπο των παππούδων τους. Υπάρχει οικογένεια που για επίθετό της επέλεξε το όνομα "Καντσιώτης". Μένει σε εμάς όλους να συνεχίσουμε την προσπάθεια επικοινωνίας και καταγραφής όλων αυτών που έχουν την καταγωγή τους από το χωριό μας.

Συλλογή ιστορικού αρχειακού υλικού

Συνεχίζεται η προσπάθεια συλλογής φωτογραφικού ή άλλου ιστορικού υλικού για την δημιουργία αρχείου για

Εκδηλώσεις “Χειμώνας 2005”

Πραγματοποιήθηκαν και φέτος οι καθιερωμένες πια εκδηλώσεις της Αδελφότητας “ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2005”, τόσο στο χωριό, όσο και στις πόλεις της Ελλάδας, όπου μένουν μόνιμα συγχωριανοί μας.

Σε πείσμα των καιρών, οι εκδηλώσεις αυτές είναι μία μορφή αντίστασης στο άγχος της καθημερινότητας, στη φθορά των αξιών και των παραδόσεων, ενάντια στην αποξένωση και τον απομονωτισμό, συμβολή στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των συγχωριανών μας.

Χορός Θεσσαλονίκης

Η αρχή έγινε με την συνεστίαση - χορό που οργάνωσε το Δ.Σ. της Αδελφότητας στη Θεσσαλονίκη. Φέτος αποφασίσθηκε ο χορός να γίνει μεσημέρι Κυριακής της 13 Φεβρουαρίου 2005, στην ταβέρνα “Το Σούλι”, στο Επταπύργιο. Ήταν μία ιδέα για να “αγκαλιάσουμε” όλη την “Καντισιώτικη” οικογένεια. Έτσι, σε μία μικρή σχετικά ταβέρνα οι Καντισιώτες της Θεσσαλονίκης, αλλά και από άλλα γύρω μέρη, αλλά και συνδημότες και φίλοι του Συλλόγου και του χωριού μας, σαν μία παρέα, γλέντησαν μέχρι αργά το απόγευμα με την μουσική ορχήστρα του Ηλία Σιδέρη, γευματίζοντας και απολαμβάνοντας ωραίους μεζέδες.

Η συμμετοχή ήταν μεγαλύτερη από την αναμενόμενη και κόπηκαν 122 κάρτες. Παρόντες και πάλι αρκετοί νέοι του χωριού μας, οι οποίοι δίνουν την ελπίδα, με την παρουσία τους, για την συνέχεια των παραδόσεών μας.

Σε ομιλία του ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ενημέρωσε τους παρευρισκόμενους για τις δραστηριότητες και τους στόχους της Αδελφότητας για το 2005.

Χορός Ιωαννίνων

Την σκυτάλη πήρε η Επιτροπή της Αδελφότητας στα Γιάννενα (Τσιγκούλη Δήμητρα, Κουτουλούλης Νίκος, Τσιγκούλης Θανάσης) και διοργάνωσε το χορό της πόλης τους. Κέντρο “ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ”, Σάββατο 19 Φεβρουαρίου στις 20:00, με την παραδοσιακή ορχήστρα του Μιχάλη Πανουσάκου. Άψογη οργανωτικά εκδήλωση, με μικρότερη από την αναμενόμενη συμμετοχή συγχωριανών μας.

Τα 100 όμως άτομα που παραβρέθηκαν είχαν μεγάλο κέφι και ο χορός τράβηξε ως τις 4 το πρωί. Ενθουσιασμένος ο κόσμος, ικανοποιημένη απόλυτα και η ορχήστρα.

Από το Δ.Σ. παραβρέθηκε ο Πρόεδρος της Αδελφότητας, που στην ομιλία του αναφέρθηκε στα δρώμενα και στους στόχους της Αδελφότητας, καθώς και τα μέλη του Δ.Σ. Καθάριος Ευάγγελος και Μουκούλης Κήρυκος.

Τίμησαν το χορό επίσης με την παρουσία τους ο Βουλευτής κύριος Παντούλας Μιχάλης, ο Δήμαρχος του Δήμου Μαστοροχωρίων, Δημοτικοί Σύμβουλοι, κ.ά.

Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης έγινε κλήρωση με βάση το κουπόνι της κάρτας, και το δώρο, ένα έπιπλο αξίας 300 € περίπου, κέρδισε η παρέα του Καπλάνη Γιώργου.

Χορός Αθήνας

Στις 4 Μαρτίου, Παρασκευή βράδυ, στο ξενοδοχείο “ΣΤΑΝΛΕΥ” η επιτροπή Αθήνας της Αδελφότητας με τους Ζιώγα Αθανάσιο, Τζιμούλη Κώστα και Ζιώγα Γιάννη, υποδέχονται τους συγχωριανούς μας που ζουν στην Αθήνα, τους συνδημότες και πολλούς φίλους του χωριού μας.

Στον άνετο και όμορφο χώρο, μπόρεσαν όλοι με κέφι να απολαύσουν την ορχήστρα του Νίκου Φιλιππίδη και να χορέψουν τους παραδοσιακούς μας χορούς έως τις τρεις το πρωί.

Άψογη διοργάνωση, μεγάλη συμμετοχή - 155 άτομα - και υπόσχεση από όλους τους παρευρισκόμενους ότι θα δώσουν το παρόν στην επόμενη εκδήλωση της Αδελφότητας.

Το χορό τίμησε με την παρουσία του και ο Βουλευτής κύριος Παντούλας Μιχάλης.

Απόκριες στη Δροσοπηγή

Αναβίωση εθίμων

Ευτυχώς υπάρχουν νέοι που πεισματικά αντιστέκονται, γαλουχημένοι με την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα του χωριού μας, και κάθε χρόνο με το ίδιο κέφι και θέληση διοργανώνουν και αναβιώνουν το έθιμο της Αποκριάς στο χωριό μας.

Το καθιερωμένο καρναβάλι και το κάψιμο των κέδρων.

Κυριακή 13 Μαρτίου, Αποκριές, και η μεγάλη φωτιά στην πλατεία "Πατσιωτού" άναψε. Το κέφι, ο χορός γύρω από

τη φωτιά με τα αποκριάτικα τραγούδια, έδωσαν ζωντάνια στο χωριό και διέξοδο διασκέδασης και εκτόνωσης, από τον βαρύ χειμώνα, στους μόνιμα διαμένοντες ηλικιωμένους συγχωριανούς μας.

Με την συνοδεία της ορχήστρας του Δημήτρη Χαλκιά ο χορός συνεχίστηκε ως αργά το πρωί.

Στη διάρκεια της νύχτας έγινε και το έθιμο του «Χάσκαρη». Αυγό βρασμένο, δεμένο με κλωστή επάνω σε μία «ρόκα» πηγαινοέρχεται εμπρός από το στόμα, με τη σειρά σε κάθε παρευρισκόμενο. Αυτός, μέσα από τρεις προσπάθειες, πρέπει να το πιάσει με το στόμα. Δεν είναι

λίγοι αυτοί που το επιτυγχάνουν και ένα νέο αυγό είναι έτοιμο δεμένο για τον επόμενο «παίκτη». Όλες αυτές οι προσπάθειες δίνουν ένα ιδιαίτερο χρώμα και σκορπούν άφθονο γέλιο.

Το Δ.Σ. αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει όλους όσους συνέβαλαν στην άψογη διοργάνωση και φέτος των εκδηλώσεων "Χειμώνας 2005", συμπαραστάτες μιας κοινής πορείας και συλλογικής προσπάθειας για την διάσωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, για ανάπτυξη και ανάδειξη του τόπου μας.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Συγχωριανοί μας παρουσιάζουν συγχωριανούς μας

Στο φίλο που έφυγε

του Θανάση Δ. Ζιώγα

Υπάρχουν στη ζωή του καθενός μας άνθρωποι και γεγονότα που μας σημαδεύουν μόνιμα και σταθερά. Άνθρωποι που μέσα από κοινές καταβολές, πορείες και γεγονότα έρχονται στη μνήμη μας με πολλή νοσταλγία αλλά συνάμα και μεγάλη λύπη.

Είναι χρέος για μένα να αναφερθώ στο φίλο που έφυγε, στον άνθρωπο που για πολύ καιρό πορευτήκαμε μαζί σε νεανικές ξένοιαστες και όμορφες στιγμές και ο ένας στην καρδιά του άλλου είχε ξεχωριστή και ιδιαίτερη θέση.

Πέρασαν από τη μοιραία εκείνη μέρα την 18ην Μαΐου του 1986, τόσα χρόνια, αλλά στους ανθρώπους που η απουσία του μας έχει τραυματίσει, μένει ζωντανός, κυκλοφορεί μαζί μας και μέσα μας, τον νοιώθουμε να είναι δίπλα μας σε δύσκολες στιγμές.

Ο Παύλος Καρανικούλης του Νικολάου γεννήθηκε το 1946. Τελείωσε το Δημοτικό σχολείο του χωριού μας και με εισαγωγικές εξετάσεις εισήχθη στο Γυμνάσιο της Κόνιτσας, από το οποίο και αποφοίτησε. Το 1964 με πανελλήνιες εξετάσεις εισάγεται στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων, από την οποία μετά από τριετείς σπουδές αποκτά το πτυχίο του δασκάλου.

Πρωτοδιορίστηκε, ως δάσκαλος, στο χωριό Δήμητρα Γορτυνίας το 1974, όπου και υπηρέτησε έως το 1981. Από το 1982 έως τον θάνατο του υπηρέτησε στο σχολείο του Σβέτσιγκεν αρχικά και του Μανχάιμ μετά, της Άνω Ρηνανίας-Βεστφαλίας της Γερμανίας.

Άνθρωπος κοινωνικός, εύθυμος, πρόσχαρος, απλός, με μεγάλη διάθεση να βοηθήσει και να συνδράμει τους πάντες, άνθρωπος της παρέας και του κεφιού, Πρώτος και ακούραστος, την περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών, βοηθάει στα προβλήματα του χωριού και ενδιαφέρεται για τα κοινά Πρώτος στο χορό στο πανηγύρι του 15αύγουστου, δεινός χορευτής, παρέσυρε και τους άλλους να συμμετέχουν, με αποτέλεσμα να γίνεται φορέας κεφιού και διάθεσης, και επάξια να κερδίζει την αναγνώριση και το θαυμασμό από όλους τους ντόπιους. Δικαίως ο μπάρμπα Νίκος καμάρωνε γι' αυτόν και με χαρά πήγαινε και κέρναγε τα κλαρίνα κάθε φορά που χόρευε το αγαπημένο του "βλαχούλα εροβόλαγε από ψιλή ραχούλα" και το "σύρε γκιζέρα Αριστείδη μου"

Εκείνο που χαρακτήριζε τον Παύλο ήταν η αγάπη του για το χωριό και τους ανθρώπους του, η λατρεία του για

Ώρες ξεγνοιασιάς στην αυλή του σπιτιού μου: Νίκος Τζιμούλης, Θανάσης Ζιώγας, Παύλος Καρανικούλης (Πάσχα 1970).

τα ήθη, τα έθιμα, τις ρίζες και τις παραδόσεις μας. Άνθρωπος με ευαισθησία και σπάνια χαρίσματα είχε κερδίσει την εκτίμηση και αναγνώριση των κατοίκων του χωριού, αλλά και όσων έτυχε να γνωρίσει ή να συνεργαστεί. Δεν τον ενδιέφεραν, πέραν του απαραίτητου, τα υλικά αγαθά και ζούσε απολαμβάνοντας το σήμερα και τις μικρές του χαρές.

Στο πρώτο χωριό που διορίστηκε, τη Δήμητρα Γορτυνίας, γνώρισε την μετέπειτα γυναίκα του Βάσω, την οποία παντρεύτηκε το 1976. Καρπός της ένωσης τους είναι τα δύο τους παιδιά, ο Νίκος και ο Ανδρέας, που σήμερα είναι άνδρες και ο ίδιος θα τους χαίρετε από εκεί ψηλά. Στοργικός πατέρας και σύζυγος έκανε το ανθρωπίνως δυνατόν για την οικογένειά του.

Ένα πράγμα που ακόμα με προβληματίζει είναι μήπως οι άνθρωποι, έχουν μηνύματα και προαισθήσεις. Στα χρόνια του Γυμνασίου, στην Κόνιτσα, στο πρακτορείο λεωφορείων που πηγαίναμε κάθε μεσημέρι μετά το μάθημα μήπως κανένας χωριανός έχει φέρει καμία τσάντα με πίτα ή αυγά από τη μάννα μας, στο τζουκ μποξ του καφενείου που έπαιζε στη διαπασών, το τραγούδι επιλογής του ήταν μονίμως το "για πες μας χάρε να χαρείς εσύ που 'σαι στον Άδη οι μερακλήδες πως περνούν στο μαύρο σου σκοτάδι" και εγώ γκρίνιαζα και του ζητούσα να βάλουμε και κανένα άλλο πιο χαρούμενο. Ποιός ξέρει!

Αγαπητέ φίλε, το τελευταίο μας τηλέφωνο στις αρχές του Μάη του 1986, και το ραντεβού για τον καφέ που θα σε κέρναγα μόλις γυρνούσες από τη Γερμανία, με το τέλος της σχολικής χρονιάς, μένει ανοιχτό και θα μας περιμένει για πάντα.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Αναμνήσεις από τη ζωή στο χωριό

του Σταύρου Ζηκούλη

Μία από τις πιο ζωηρές και ευχάριστες παιδικές αναμνήσεις είναι οι υπαίθριες διανυκτερεύσεις μας στο βουνό για να βοσκήσουν τα μεγάλα ζώα (μουλάρια, γαϊδούρια).

Άρχιζαν το Μάιο, όταν και οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν (άνοδος θερμοκρασίας). Το πρωί της επόμενης μέρας έπρεπε να τα φέρουμε πίσω στο χωριό για να χρησιμοποιηθούν για τις αγροτικές εργασίες κάθε οικογένειας.

Όταν τελείωνε η μέρα τα αγόρια, αφού δειπνούσαν με κάτι πρόχειρο ή παίρναμε μαζί μας συνήθως ψωμοτύρι, φορτώνουμε στο ζώο το «σάϊσμα» (χοντρό σκέπασμα υφαντό στον αργαλειό με γιδόμαλλο) και ξεκινούσαμε για το βουνό. Στο ξεκίνημα, με γειτονόπουλα και στην πορεία και με άλλα συνομήλικα παιδιά, σχηματίζαμε παρέες και συμφωνούσαμε την τοποθεσία διανυκτέρευσης. Αν ο καιρός απειλούσε με βροχή, διαλέγαμε να είναι κοντά σε κάποια καλύβα.

Καθώς ανηφορίζαμε καβάλα, πιάναμε και κανένα τραγουδάκι από τα πιο γνωστά (Διαμαντούλα, Χαλασιά μου κ.ά) με τις παράφωνες παιδικές φωνές μας. Κάποιοι τολμηρότεροι λέγανε και κανένα «ακατάλληλο» (την τσίμπησα) που κόβονταν απότομα από ντροπή, αν εμφανίζονταν κάποιος μεγάλος.

Φτάνοντας στο χώρο αφήναμε τα ζώα να βοσκήσουν ελεύθερα και κάποια, που φεύγανε μακριά, με δεμένα τα μπροστινά πόδια (πεδίκλωμα). Με το σκέπασμα στον ώμο ψάχναμε για το «γιατάκι», αν δεν είχαμε ξαναδιανυκτερεύσει εκεί. Αφού βρίσκαμε κατάλληλο μέρος (επίπεδο, χωρίς υγρασία) στρώναμε κάτω φτέρες ή κλαδιά ελάτου.

Αν υπήρχε διάθεση και χρόνος, συγκεντρώναμε ξερά ξύλα και ανάβαμε φωτιά. Γύρω της άρχιζε η διασκέδαση. Ο ένας πείραζε τον άλλον, όποιος δεν είχε προλάβει έτρωγε, άλλοι σφύριζαν και φώναζαν την άλλη παρέα που ήταν στην απέναντι ράχη. Κάποιοι μεγαλύτεροι σε ηλικία πλησίαζαν κρυμμένοι και μιμούνταν διάφορα ζώα θέλοντας να τρομάξουν τα μικρότερα παιδιά.

Με το πέρασμα της ώρας σταματούσαν τα πειράγματα καθώς ερχόταν η κούραση, αλλά και ή έγνοια να ξυπνήσουμε πρωί να γυρίσουμε στο χωριό. Ξαπλώναμε ο ένας δίπλα στον άλλο και ησυχάζαμε.

Μπροστά μας, καθώς είμαστε ανάσκελα, ο απέραντος ουρανός να διασχίζεται από το φωτεινό νεφέλωμα του γαλαξία. Αξέχαστη μου έμεινε η εικόνα του καθαρού

έναστρου ουρανού. Δεν ξαναείδαν το μάτια μου τέτοιο πλήθος αστεριών. Μέσα από το απέραντο πλήθος τους προσπαθούσαμε να αναγνωρίσουμε τους αστερισμούς, που είχαμε μάθει στη γεωγραφία. Κάποιος προσπαθούσε φωνάζοντας να μας δείξει κάποιο διάπτοντα αστέρα που είχε δει. Ήταν μια μαγεία εκείνος ο ουρανός.

Η εικόνα άλλαζε αν είχε φεγγάρι κοντά στην πανσέληνο. Διαγράφονταν καθαρά οι όγκοι των βουνών και οι κορυφογραμμές γύρω. Οι σκιές πολλαπλασιάζονταν και έδιναν παράξενα σχήματα σ' όλα γύρω. Μέσα στην ησυχία ακούγονταν τα κουδούνια και τα κυπριά των ζώων, κάποιο γκάρισμα ή χλιμίντρισμα, που έπαιρνε απάντηση από την απέναντι πλαγιά, κρωγμός κάποιου πτηνού ή του γκιώνη. Αν φυσούσε, προσθέτονταν και το βουητό του αγέρα, καθώς χτενίζονταν στα κλαδιά των πεύκων και των ελάτων. Πιο πέρα συμμετείχε το θρόισμα της οξιάς. Σ' αυτό το μαγικό περιβάλλον κάποια στιγμή μας έπαιρνε ο ύπνος.

Ξυπνούσαμε με το πρώτο φως. Συνήθως μεγαλύτερα παιδιά βάζανε τις φωνές.

Τώρα η ατμόσφαιρα ήταν διαφορετική. Ο ορίζοντας στην ανατολή άλλαζε χρώματα. Το μουντό μπλε ξεθώριαζε σταδιακά για να πάρει κίτρινο φωτεινό χρώμα. Αν περνούσε κάποιο σύννεφο αμέσως πυρπολούνταν. Μέσα στο δάσος άρχιζαν τα «κουτσομπολιά» των πουλιών και μαζί, αραιά και σοβαρή, η φωνή του κούκου. Τ' αηδόνια στις ρεματιές δίνανε συναυλία. Μαζί άρχιζε και η πρωινή ψύχρα. Δεν μας έκανε καρδιά να ξεκουκουλωθούμε από τη ζεστασιά των σκεπασμάτων. Θυμάμαι με πόση ένταση ευχόμουν να μπορούσα να συνεχίσω τον ύπνο, επειδή δεν είχα χορτάσει. Μία απέραντη ηδυσία με πλημμύριζε, καθώς μέσα στη ζεστασιά ερχόταν ο κρύος αγέρας στο πρόσωπο μαζί με τη μυρωδιά του ελάτου, που είχα για στρώμα.

Όμως έπρεπε να σηκωθώ. Και τότε άρχιζε το άγχος. Που ήταν το γαϊδουράκι μου;

Έβσκε κάπου ακόμη; Ή άκουσε το κάλεσμα κάποιας θηλυκιάς και κατηφόρισε για το χωριό; Να τρέχω από ράχη σε ράχη μήπως το αγναντέψω, να ρωτάω τους άλλους, που ψάχνανε τα δικά τους, και να με τρώει το δίλημμα: Να συνεχίσω να ψάχνω ή να κατέβω στο χωριό; Και αν δεν ήταν εκεί; Τι ντροπή που δεν τα είχα καταφέρει, όπως τα άλλα παιδιά.

Τελικά κάπου το έβρισκα και κατηφόριζα για το χωριό, για να αρχίσει άλλη μια μέρα στον αγώνα της επιβίωσης, που από μικρή ηλικία συμμετείχαμε και εμείς.

Χρονικό της ζωής

Από το δράμα του αναγκαστικού εκπατρισμού και της μετανάστευσης.

του Γιώργου Βελλά

"Ο ζωντανός χωρισμός παρηγοριά δεν έχει"

"Κοντεύουν 20 χρόνια από τότε που κανείς σχεδόν δεν ανοίγει την πόρτα του σπιτιού μας. Μείναμε, παιδί μου, οι δύο μας, με τη γριά, σαν δύο κούκοι στη μοναξιά και τη φτώχεια του χωριού μας. Όλοι σας πήρατε τις στράτες της ξενιτιάς κι' ούτε μας έμεινε πια καμιά ελπίδα".

Διαβάζοντας εδώ και δύο τρία χρόνια το γράμμα αυτό του μπάρμπα - Ζήση, από μπροστά μου σα σε κινηματογραφική ταινία πέρασαν εικόνες της ζωής του χωριού μου: θυμήθηκα, μαζί και με άλλους χωριανούς, τη ζωή του ταλαιπωρημένου γέρου, που "η καταραμένη κατάσταση", όπως έλεγε σε άλλο σημείο του γράμματός, δεν τον άφησε να χαρεί τα κόπια του, να καμαρώσει τα παιδιά και εγγόνια του.

Σκληρή η ζωή του μπάρμπα - Ζήση από τα μικρά του χρόνια. Η φούχτες του "έφαγαν" αρκετή λάσπη κι οι ώμοι του ρόζιασαν απ' την "κοπάνα" που κουβαλούσε μ' αυτή λάσπη στους μαστόρους. Παντρεύτηκε, άρχισε να δημιουργεί οικογένεια κι αποφάσισε να μην ξενιτευτεί άλλο παρά να ζήσει με την οικογένειά του, καλλιεργώντας τα χαλικοχώραφα, που είχε κληρονομήσει από τον πατέρα του.

Ανάθρεψε, λοιπόν, καλά αχαμνά, τα εφτά παιδιά του - πέντε αγόρια και δύο θυγατέρες - και τον παινεύανε οι χωριανοί, που τα έβγανε πέρα δίχως να ξενιτεύεται. Ήρθε όμως ο πόλεμος, η κατοχή κι ο μπάρμπα - Ζήσης, όπως όλοι οι Έλληνες, πέρασε δύσκολα χρόνια. Η καμπάνα της εκκλησίας του χωριού χτυπούσε πένθιμα καθημερινά, αγγέλλοντας νέους θανάτους από την πείνα. Κι όταν απ' άκρη σ' άκρη στην πατρίδα αντήχησαν οι θούριοι του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, ο μπάρμπα - Ζήσης, αν και είχε μεγάλη φαμελιά, βοήθησε, με το κατά δύναμη, την αντιστασιακή οργάνωση του Ε.Α.Μ του χωριού και το 'χε καμάρι, γιατί, όπως του άρεσε να εκφράζεται, "πρέπει να υπερασπιζόμαστε την γη την πατρική".

Ο εμφύλιος πόλεμος άνοιξε μια αγιάτρευτη πληγή στην καρδιά του μπάρμπα - Ζήση. Ο μεγαλύτερος γιος του, το καμάρι και το στήριγμα της οικογένειας, σκοτώθηκε πολεμώντας απ' τις γραμμές του ΔΣΕ. Πολύ του στοίχισε η απώλεια του πρώτου του παιδιού. Μα έκανε κουράγιο. Τι να 'κανε; Τόσα παιδιά χάθηκαν από το χωριό! Η κατάσταση χειροτέρεψε για τον μπάρμπα - Ζήση, όταν αργότερα, ένα απ' τα παιδιά του εκπατρίστηκε αναγκαστικά, ενώ τα άλλα "πήραν τις στράτες της ξενιτιάς", όπως λει στο γράμμα του, κι οι θυγατέρες παντρεύτηκαν σ' αλαργινά χωριά. Γι' αυτό και τα γράμ-

ματά του, γεμάτα πόνο και πλήξη από την μοναξιά, συγκινούσαν όποιον τα διάβαζε. Γιατί απεικονίζονταν σ' αυτά το δράμα του λαού μας, που μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου συνεχίστηκε με το κύμα της μετανάστευσης, που ρήμαξε την ηπειρωτική ιδιαίτερα ύπαιθρο, η οποία μοιάζει τώρα με ένα απέραντο γηροκομείο. Τελευταία ήρθε ένα γράμμα από τη γριά του, που πληροφορούσε το θάνατο του γέρου της, του ακάματου αυτού αγωνιστή της Δροσοπηγής.

"Δεν άντεξε άλλο η πολυβασανισμένη καρδιά του γέρου μου. Δεν μπόρεσε να υποφέρει άλλο το ζωντανό ξεχωρισμό που παρηγοριά δεν έχει. Τώρα έμεινα μοναχή σαν την καλαμιά στον κάμπο. Πηγαίνω τακτικά στο μνήμα του, τ' ανάβω από κανα κερί, κλαίω απαρηγόρητα και βλαστημώ την καταραμένη κατάσταση. Τι άλλο μπορώ να κάνω; Πότε θα τελειώσουν άραγε τα βάσανά μας;".

Αυτά έλεγε στο τελευταίο γράμμα της η γριά του καλού οικογενειάρχη μπάρμπα - Ζήση, που δεν είδαν και οι δύο στη ζωή τους "άσπρη μερα".

Το κείμενο αυτό γράφτηκε το 1959 και πρωτοδημοσιεύτηκε στην εφημερίδα των πολιτικών προσφύγων "Νέος Δρόμος" της Τασκένδης.

Νόστιμον ήμαρ

του Χρήστου Τσιγκούλη

Και αφού ανάμεσα στα αμέτρητα ενδεχόμενα του κακού πορευόμαστε, πρέπει - έλεγα - να είμαστε ανεκτικοί σε ότι μας βρει, γιατί το κακό δεν ξεχνάει κανέναν.

Κάπως έτσι ξεκίνησε η σκέψη μου την κυριακάτικη μεσημεριανή της οριζόντια ανάπαυση, όταν - άγνωστο πως - έγινα πρωταγωνιστής, θύτης απρόσεκτος σε ένα θανατηφόρο τροχαίο κάπου στην εθνική οδό, όταν το άσπρο ημιφορτηγό που οδηγούσα έπεσε πάνω σε μια εξακοσάρα μηχανή.

Ο νέος που την οδηγούσε κείτονταν νεκρός πάνω στην αιματοβαμμένη ασφαλτο, και εγώ έντρομος το έβαλα στα πόδια, να κρυφτώ πριν με πιάσει η τροχαία, οι δικαστές και οι συγγενείς του νεκρού παλικαριού.

Η πρώτη κρυψώνα που σκέφτηκα, ήταν η αχυρώνα μας, εκεί στην «Αλατσά». Όταν πλησίασα είδα κόσμο παντού. Στο αλώνι οι δικοί μου, από κάτω οι ΚΑΡΑΔΕΣ, απέναντι οι ΚΑΡΑΜΠΕΡΗΔΕΣ, πιο κάτω οι ΜΟΥΚΑΔΕΣ, και στο βάθος ο Νίκος ο Καθάριος με τον γαίδαρο του τον Λάιο, να αλωνίζει τα εισοδήματά του.

Όλοι κινούνται σαν να είχανε γιορτή επάνω στα χρυσά στάχυα. Σκυφτός, ανάμεσα από τις «βατσινιές» και τα πεύκα, τράβηξα την ανηφοριά προς την καλύβα του Πατσιωτού, ακούγοντας από πίσω μου κάποιους να

φωνάζουν «Όχι εκεί! Είναι οι Γάλλοι στ' Μαντζαρά. Θα σι' βρουν, θα σι πιάσουν. Καλύτερα να πας στου Κασκούρ', και πιο πέρα στα Μισουράδκα».

Έστριψα προς την «Κρασιά» λαχανιασμένος. Τα σιτάρια μου είχαν γεμίσει «κολτσίδες» από τα θερισμένα σιτάρια.

Στου Ρέβα την καλύβα, ήταν ένας μύλος με «μαντάνια», «ντριστελά» με πολλά νερά, και ένα πριόνι μεγάλο που έσχιζε «γριντιές». Φοβήθηκα μη με δουν, και μέσα από το λάκκο στ' Χασιώτ' έφυγα για Χαλκιά - εκεί σκέφτηκα - σε τόσο πυκνό δάσος κανείς δεν θα με βρει.

Από την μεριά της «Γκουλουμπίνας» ακούγονταν πυροβολισμοί και φωνές «Σια δω πήγε, τραβάει κατ' του Κρουπήγαδου». Ευτυχώς με έχασαν είπα. Στ' Χαλκιά στου χωράφ' τ' Τζάλα, είδα ένα μαντρί και πολλοί άντρες με άσπρα ρούχα και κόκκινα σκουφιά, κούρευαν τα πρόβατα - να παρ' ο διάολος, είπα - από πού ήρθαν τος' Μακραίοι - (Μακρήδες). Θυμωμένος τράβηξα για την καλύβα των Μπζικάδων (Καπλάνηδες). Ευτυχώς η καλύβα ήταν άδεια, στρωμένη με άσπρες και καφέ φλοκιστές βελόντζες και δύο κόφες με κρασί σε μια καμάρα.

Ήπια το κρασί και ξάπλωσα. Έξω είχε πιάσει δυνατή βροχή με αστραπές από το «Μόναχο το στάλο» και μπουμπουνητά πίσω από την «Μπάρα» και τον «Καντιώτη».

Κοιμήθηκα δύο μήνες - έτσι έγραφε ένα ρολόι, δίπλα στο άδειο σαμάρι με τα κόκκινα λουριά - όταν απ' έξω άκουσα βαριά βήματα και είδα μια καφέ αρκούδα που μουρμούριζε «Που αφ' κα τα κλειδιά η ξιστόχαστ'; Πώς να ανοίξω τώρα;».

Δεν κατάλαβα πως και από πού βγήκα έξω από την καλύβα! Και καθώς έτρεχα μη με πιάσει το θεριό ένας μπούφος με συμβούλεψε «Προς του Κόντζμα να πας, εκεί στη στρούγκα. Το κλειδί το έχουν αφήσει οι Ζουρδεις (Σπέλλας) ανάμεσα σε δύο κέδρα δίπλα στο πηγάδι».

Έφτασα αμέσως. Η καλύβα ήταν σκεπασμένη με κίτρινα φύλλα, και πιο πέρα στο νερό τρία σκυλιά ξαπλωμένα. Το πιο μικρό από όλα, ένα παρδαλό κουτάβι, μου είπε: «Φεύγα να γλιτώσεις, έρχονται τα τούρκικα αποσπάσματα, τράβα κατ' το Μοναστήρι». «Αμάν!» φώναξα. Πότε έφθασαν κιόλας και έφυγα τρέχοντας προς την Ούσαλ'. Εκεί ήταν ένας απέραντος κάμπος όπου τραγουδούσαν σκαλίζοντας καλαμπόκια γυναίκες και κορίτσια με κόκκινα και άσπρα μαντήλια.

«Τώρα Μαϊά, τώρα δροσιά κι αει πουλάκι μου».

Κοντοστάθηκα να απολαύσω την ομορφιά σκεπτόμενος με λύπη πού θα σαπίσω στη φυλακή και θα έχανα την ομορφιά του κόσμου.

Με προφύλαξη κατηφόρισα για το Μοναστήρι. Ξαφνικά

σκόνταψα επάνω στο άσπρο μου τ' αυτοκίνητο που είχα σκοτώσει το παλικάρι. Μέσα κοιμόταν ο Ζήσης Βραζιώτης. «Μωρέ!» είπα «ακόμα και εδώ έβαλε το χέρι του ο Γκούσγκουνας;». Πάνω στο καπό μια εφημερίδα με τα αρχικά ΖΒ έγραφε για τον δραπετή που κρύβεται στα Καντιώτικα δάση και τον έχουν περικυκλώσει:

ΕΙΝΑΙ ΘΕΜΑ ΧΡΟΝΟΥ Η ΣΥΛΛΗΨΗ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΣΕ ΙΣΟΒΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΤΑ ΠΕΡΑΣΕΙ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΡΑΧΗΣ ΕΚΕΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ ΤΟ ΜΝΗΜΑ -

Μ' έπιασε κρύος ιδρώτας. Έτρεξα στο Μοναστήρι, είδα ένα γέροντα που έφτιαχνε βαρέλια για κρασί. «Κάτσε εδώ» μου είπε «Θα σε ντύσω παπαδιάτικα δεν θα σε γνωρίσουν οι χωριανοί σου όταν θα 'ρθουν να αγοράσουν τα βαένια».

Σε λίγο ήρθαν μπουλούκια χωριανοί. Ζωντανοί και πεθαμένοι από χρόνια όλοι μαζί. Ο γέρο - βαρελάς φώναξε «Μωρέ νισάφ' εσείς οι Καντιώτες, πως θα αντέξετε χωρίς κρασί, λάχανα και πράσα τώρα που θα σας τα πάρουν οι Ιταλοί;». Ύστερα έσκυψε στ' αφτί και σιγανά μου είπε «έρχονται οι αντάρτες, ο αγρονόμος και οι Φουρκιώτες και θα σε γνωρίσουν. Φεύγα».

Έφυγα προς το «Κουσαρτσκό» και την άλλη μέρα έφτασα στ' αμπέλια στο «Προσήλιο». Κόσμος και εδώ πολύς, όλοι γνωστοί. «Αμάν δεν αντέχω» είπα και γρήγορα μεταμφιέστηκα σε ζητιάνο ξενοχωρίτη. Κάθισα στο τρίσπρατο «Προσήλιο - Καστανάδικα - Πέβιτα» και όλοι μου άφηναν δώρα. «Είμαστε περήφανος κόσμος εμείς οι Καντιώτες» είπα ευχαριστημένος. Και μην μπορώντας να σηκώσω τα γεμάτα κοφίνια έφυγα ξανά τρέχοντας να κρυφτώ γιατί απέναντι από τη «Λιάσκα» ακούγονταν οι φωνές «πιάστε τον - πιάστε τον».

Από τις «Λούτσες» στη «Σκαματίν» βρέθηκα σε μια κρυψώνα όπου είδα κι άλλους πολλούς να κρύβονται εκεί μη τους βρουν οι Σκοπιανοί και οι Άγγλοι.

Από το Επταχώρι πρόβαλλαν τρία βομβαρδιστικά. «ΕΡΧΟΝΤΑΙ» είπε κάποιος. Κι όταν εκείνα άρχισαν να βομβαρδίζουν εκείνος συνέχισε «άσ' τους να ρίχνουν, η Δροσοπηγή δεν έπεσε ποτέ, τώρα θα πες;».

Έτρεξα όταν κατάλαβα ότι εμένα ζητούσαν.

«Όλα τέλειωσαν» σκέφτηκα «Θα με φάει η φυλακή στη Μεγάλη Ράχη. Κρίμα!». Εκεί ξύπνησα.

Όταν καλά συνήλθα, θολωμένος απ' τη χαρμολόη σκεφτόμουν τι να ήταν προτιμότερο άραγε - δραπετής και εξόριστος στον τόπο μου, πουλί κυνηγημένο - ή βολεμένος στον καναπέ να ακούω τη γυναίκα να με καλεί να σηκωθώ γιατί όπου να 'ναι έρχονται οι επισκέπτες!

Στους νεκρούς του χωριού

Του Γιάννη Κανναβού

Θέλω να μπορούσα
Πινελιές να τραβούσα
Και ένα πίνακα να φτιάσω
Με τον φόβο αν - προφθάσω.

Να γίνω ζωγράφος ξαφνικά
Από θαύμα είτε μαγικά
Μορφές ωραίες μην ξεχαστούν
Μνήμες να μην ενταφιαστούν.

Κείνο το καλοκαίρι, την Παναγία
Στην ομπρέλα του πλάτανου σκιά
Που γλεντούσε, χαιρόταν το χωριό
Πριν έρθει πόλεμος και φονικό.

Ήταν τα νιάτα και η ομορφιά
Οι γέροι μας και τα παιδιά
Σ' αλυσίδες χαράς δεσμά
Κι' αναφτερούσε η καρδιά.

Όλοι φορούσαν γιορτινά
Κι' οι κοπέλες στολισμένες
Σα λουλούδια ανθισμένες
Να δεχτούνε προξενιά.

Τα όργανα μαγικά λαλούσαν
Συνεπαίρναν και μεθούσαν
Και χαιρόσυνα τη νιότη
Την αγάπη τους την πρώτη.

Μάτια κλείναν πονηρά
Χέρια σφίγγαν δυνατά
Χείλη που χαμογελούσαν
Έρωτα, φιλία ποθούσαν.

Καμάρωνες νιάτα στο χορό
Και προσευχόσουν στο Θεό
Πόνους πίκρες να μην νιώσουν
Τα όνειρα να εκπληρώσουν.

Ήταν το πανηγύρι το στερνό
Για την νιότη, το άμοιρα χωριό
Αφού 'ρθε πόλεμος μετά
Με σταυρούς του Γολγοθά.

Πατεράδες και αμούστακα παιδιά
Αφίλητα κορίτσια σαν κρύα νερά
Απ' αδελφικό βόλι σκοτωθήκαν
Και στο πένθος το χωριό εντύσαν.

Κλάψαν μάνες κι' αδερφές
Χήρες κι' αρραβωνιαστικές
Κλάψαν γερόντια και παιδιά
Που είχαν μείνει ορφανά.

Αχ! Να μπορούσα
Πινελιές να χτυπούσα
Χρέος να κάνω ιερό
Στους σκοτωμένους στο χωριό.

Ούτε φωτογραφίες είχανε ν' αποθανατιστούνε
Να τους θυμούνται οι νιότεροι να μην λησμονηθούνε
Ούτε οι τάφοι βρέθηκαν ν' ανάψουνε κεριά
Να μένει αιώνια η μνήμη τους, μαζί μας στη ζωή.

Πως με πληγώνει
Με φαρμακώνει
Ο νους που τρέχει
και δεν αντέχει
τη σιωπή
μεσ' στη ζωή
για όσους φύγαν παντοτινά
για δίκιο, ψωμί και λευτεριά.

Η σκέψη φεύγει και σταματά
Στο πανηγύρι, την Παναγιά
Πριν πόλεμος αρχίσει
Συμφορές, δεινά σκορπίσει.

Αχ! Πως βαραίνει η καρδιά
Στο πανηγύρι την Παναγιά
Σα θυμάμαι τα παιδιά
του χωριού τη λεβεντιά -
που ήταν όλα διαλεχτά
και τα πήρε η λευτεριά.

Αχ! Να μπορούσα
Να αποθανατούσα
Το πανηγύρι στην πλατεία
Σα ζωγραφιά, φωτογραφία
Να μένουν όλοι ζωντανοί
Στη ζωή μας οδηγοί.

Αχ! Να Μπορούσα
Πινελιές να χτυπούσα
Το πορτραίτο τους να κάνω
Κι' αναπαυμένος να πεθάνω.

Εξορία στη Λέρο, Αύγουστος 1969

Το διδακτήριο του Δημοτικού Σχολείου Καντσίκου (Δροσοπηγής)

ΜΕΡΟΣ Α'

Διδακτήρια λέγονται τα κτήρια, μέσα στα οποία διεξάγεται η διδασκαλία των μαθητών. Ό,τι είναι το λίκνο (η κούνια-σαρμανίτσα) για το βρέφος είναι και το διδακτήριο για το μαθητή. Μέσα σε αυτό ο μαθητής διέρχεται την πιο κρίσιμη και κοπιαστική περίοδο της παιδικής και της νεανικής του ηλικίας περίοδο υπερκινητικότητας του οργανισμού του, κατά τη διάρκεια της οποίας αναπτύσσεται σιωπηρά και υφίσταται μια σειρά από σημαντικές σωματικές και πνευματικές μεταβολές, οι οποίες σμιλεύουν το χαρακτήρα του και σημαδεύουν την όλη μετέπειτα ζωή του. Από το λόγο αυτό καταφαίνεται η σημασία του καλού διδακτηρίου και η φροντίδα που πρέπει να λαμβάνεται για την ανέγερσή του, σύμφωνα με τα όσα ορίζει η σχολική υγιεινή, για την προστασία των μαθητών που φοιτούν μέσα σε αυτά.

Πέρα από αυτό, από τις αρχές του 19ου αιώνα, το Νέο Σχολείο, με τη διδασκαλία που γίνεται μέσα στο διδακτήριο, φιλοδοξεί να το μετατρέψει από σχολείο γνώσεων (συσώρευση ποσότητας γνώσεων με αποστήθιση), σε σχολείο αγωγής και μόρφωσης.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, πρωταρχική θεωρήθηκε και η ριζική αλλαγή αρχιτεκτονικής των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η απομάκρυνσή τους από πυκνοκατοικημένους χώρους και η οικοδόμησή τους κοντά στη φύση, η ευρυχωρία και η υγιεινή διάταξη, θεωρήθηκε ότι έπρεπε να συμπληρωθούν με τη συνεργασία των παιδαγωγών, σε τρόπο, ώστε η όλη διαρρύθμιση των νέων Παιδαγωγείων, όπως ονομάστηκαν τα Διδακτήρια, να ανταποκρίνεται στο νέο ρόλο της. Ασφαλές κριτήριο άρτιας ανέγερσης εκπαιδευτηρίου αποτελεί η ευχάριστη παραμονή των παιδιών σε αυτά. Η συνεργασία αρχιτέκτονα, υγιεινολόγου και παιδαγωγού κατά την κατάστρωση των σχεδίων κάθε νέας διδακτηριακής μονάδας, θεωρείται σήμερα απαραίτητη.

Ι. Το ιστορικό του διδακτηρίου του Καντσίκου (Δροσοπηγής)

Όλες οι παραπάνω παιδαγωγικές αρχές ελήφθησαν σοβαρά υπόψη τόσο κατά το σχεδιασμό, όσο και κατά την οικοδόμηση και του νέου διδακτηρίου του Δημοτικού μας Σχολείου, ένα πραγματικό καλλιτέχνημα του Καντιώτικου γούστου, που αν και βαριά λαβωμένο από το χρόνο και την εγκατάλειψη, στολίζει και σήμερα το χωριό μας.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή, για να δούμε ποια κατάσταση επικρατούσε τους προηγούμενους αιώνες, μέχρι την ανέγερση του σημερινού μας διδακτηρίου.

Ανασκαλεύοντας το «εκπαιδευτικό» παρελθόν μας, ανακαλύπτουμε πρώτον ότι στο Καντσικό λειτουργούσε σχολείο πριν από το 1874, όπως μας πληροφορεί μια ξένη πηγή:

«...Καντσικόν. Κατοικείται υπό 125 οικογενειών. Έχει σχολείον κοινόν εις ό φοιτώσι μαθηταί 28. Ο διδάσκαλος λαμβάνει μισθόν γρόσια 1400 εκ της εκκλησίας και εκ των μαθητών». (Γιάννη Μαυρομάτη, Ιστορία και Παράδοση της Πυρσόγιαννης, Ηγουμενίτσα 1989, σ.22) και δεύτερον ότι ως πρώτο Διδακτήριο χρησιμοποιήθηκε η εκκλησία του Αγίου Αθανασίου.

Το τελευταίο δεν είναι εικασία αλλά, φαίνεται, πως ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και είναι αλήθεια γιατί:

α) Από όλα τα υπάρχοντα στοιχεία, και κυρίως από την προφορική παράδοση, γίνεται φανερό ότι ο πρώτος οικισμός, η «κοιτίδα» του χωριού, υπήρξε η περιοχή γύρω από την εκκλησία του Αγίου Αθανασίου, πράγμα που οδηγεί αβίαστα στην παραδοχή ότι εκεί θα ήταν και το σχολείο.

β) Αν υπήρχε περίπτωση να λειτουργούσε «Κρυφό Σχολείο» κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας (λέω αν... γιατί δεν είναι σίγουρο ότι έδρευε μόνιμα τουρκική φρουρά στο χωριό, οπότε δεν ήταν, ίσως, απαραίτητες τόσες προφυλάξεις...) δεν υπήρχε πιο κατάλληλος τόπος από το «σπίτι του Πάππου Αθανάση», όπως αποκαλούμε ακόμα και σήμερα τον Άγιο Αθανάσιο.

γ) Τρίτο στοιχείο -και το πιο σημαντικό ντοκουμέντο- είναι ένα πληρεξούσιο του Συλλόγου Καντιωτών Αθηνών, με το οποίο διορίζονται ελεγκτές, για να ελέγξουν τα έσοδα (εισπράξεις και έμβασματα, στα οποία μάλλον είχαν γίνει... «λαθροχειρίες») των ετών 1892-1894 και μέχρι το 1908 του «Σχολείου του αγίου Αθανασίου»:

«...Συμφώνως με το από 1ης Μαρτίου 1908 έγγραφόν σας, δια του οποίου μας διορίζετε πληρεξουσίους όπως ενεργήσωμεν εξέλεγξιν δια τας εισπράξεις και εμβάσματα του σχολείου του Αγίου Αθανασίου, αι οποίαι εγένοντο κατά το διάστημα 1892-1894 και μέχρι σήμερον...».

Επίσης το ίδιο πληρεξούσιο σε άλλο σημείο σημειώνει

«...1893, Μάρτιος, έμβασμα από κληροδότημα Μπατζοδήμου, εις αρχιερέα δια άδειαν ιδρύσεως σχολείου Αγίου Αθανασίου ...δραχμαί 194,70...».

δ) Τέλος, κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου πολέμου, όταν το διδακτήριο του σχολείου χρησιμοποιούνταν σαν «Ακαδημία εκπαίδευσης δασκάλων» (μαρτυρία Δημητρίου Γρ. Βασιλούλη), η εκκλησία του Αγίου Αθανασίου χρησιμοποιήθηκε και πάλι ως διδακτήριο (Δάσκαλοι: Ιωάννης Κωστούλας και Κώστας Καθάριος).

Αργότερα - και οπωσδήποτε μετά το 1890-, όταν η περιοχή γύρω από τη βρύση της «Χώρας» έγινε το οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο του χωριού, άρχισαν και

οι αναζητήσεις οικονομικών πόρων για τη ανέγερση διδακτηρίου.

Για το σκοπό αυτό: «Οι εν Αθήναις παρεπιδημούντες εκ του χωρίου Κάντσικου της επαρχίας Κονίτσης συνέστησαν κατά τον Μάιο του 1892 Σύλλογον Φιλεκπαιδευτικών, ούτινος σκοπός είναι να κτίση σχολείον εις Κάντσικον να διατηρή αυτό και μισθοδοτή διδάσκαλον και διδασκάλισσαν. Επιτροπή αποτελούμενη εκ των κ. κ. Νίκολ. Κοτσίνο, Στέργ. Κ. Κοτρομπίνα, Αθαν. Ι. Σοτούλη, Κων. Κωτσινούλη και Γ. Κωτσινούλη εξέδωκαν επίκλησιν προς τους φιλομαθείς Ηπειρώτας και συνέλεξεν ήδη ικανόν χρηματικόν ποσόν». (Βλ.: Κάντσικο-Δροσοπηγή, συγγραφή για ένα μαστοροχώρι της Ηπείρου, Έκδοση Αδελφότητας Δροσοπηγών Κόνιτσας «Ο Άγιος Αθανάσιος», Αθήνα 1993, σ.40).

Με τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν χτίστηκε το πρώτο διδακτήριο του Δημοτικού Σχολείου κοντά στη βρύση της Χώρας, ανάμεσα στην πλατεία και την Εκκλησία της Αγίας Παρασκευής. Το διδακτήριο αυτό ήταν διώροφο. Στον επάνω όροφο στεγαζόταν το δημοτικό σχολείο. Υπήρχαν δύο αίθουσες διδασκαλίας και ένα Γραφείο. Οι μαθητές στα διαλείμματα αυλίζονταν στο χώρο της πλατείας και της Εκκλησίας. Ο κάτω όροφος, δηλαδή το ισόγειο, ήταν χωρισμένο σε διαμερίσματα και αποθήκες, τα οποία χρησίμευαν ως ξενώνας, όπου ξεπέζευαν και έσπηναν τα τραπέζια με τα εμπορεύματά τους οι διάφοροι ξένοιπραματευτάδες.

Χρησιμοποιήθηκαν οι χώροι αυτοί και ως εργαστήρια από χωριανούς τεχνίτες (σαμαράδες ή τσαγκάρηδες, όπως π.χ. ο Παύλος Τσιγκούλης-Ρέβας).

Δίπλα στα δωμάτια αυτά υπήρχε στάβλος για τα ζώα των εμπόρων (κάποτε και για να κλείνουν εκεί και τα ζώα, που έπιαναν οι «ντραταραίοι» να βόσκουν παράνομα σε ξένα χωράφια...) και αχυρώνες με τον απαραίτητο «ζαϊρέ» (κυρίως άχυρο) για τα ζώα τους. Στο πλάι και κάτω ακριβώς από το τότε μαγαζί του Βασιλούλη προς το μέρος της Χώρας, υπήρχαν χαγιάτια. Τα χαγιάτια αυτά τα χρησιμοποίησαν ως μαγειρεία οι Ιταλοί κατά τη διάρκεια του πολέμου του 1940, όπου, θυμάμαι, ετοίμαζαν το τσάι τους και μαγείρευαν τη μακαρονάδα τους. (Εντύπωση μου είχε προκαλέσει ο τρόπος που παρασκεύαζαν το «ευρωπαϊκό» τσάι τους: Σε ένα μεγάλο καζάνι έβραζαν το νερό και αυτό το νερό, καυτό όπως ήταν, το έριχναν με μια μεγάλη κουτάλα μέσα σε ένα σουρωτήρι γεμάτο τσάι, από το οποίο έτρεχε κατάμαυρο το ρόφημά τους που ένας-ένας στη σειρά περνούσε και γέμιζε την караβάνα του. Εμείς, τα παιδιά, τους χαζεύαμε από το πεζούλι πάνω από το δρόμο...).

Μετά τον πόλεμο το κτίριο αυτό χρησιμοποιήθηκε ως διδακτήριο, παράλληλα με το καινούργιο (το σημερινό), και αργότερα κατεδαφίστηκε. Στη θέση του χτίστηκε ένα χαμηλό πεζούλι, που χώριζε την πλατεία από το χώρο της εκκλησίας. Στο επάνω μέρος του πεζουλιού-ανάμεσα στην πλατεία και στην εκκλησία- ανεγέρθηκε

για πρώτη φορά Μνημείο των πεσόντων. Αργότερα, όταν τοποθετήθηκε η προτομή του ευεργέτη Ιωάννη Λύτρα στο κάτω μέρος της πλατείας κοντά στο παλιό καμπαναριό της εκκλησίας, το πεζούλι μαζί με το Μνημείο κατεδαφίστηκαν, για να μεγαλώσει η πλατεία. Τελικά η πλατεία επεκτάθηκε, διαμορφώθηκε και πήρε τη σημερινή της μορφή στα 1978-1979, με την δωρεάν παραχώρηση ενός τμήματος του κήπου του Βασίλη Νικολάου Κουτρομπίνη και την πλακόστρωσή της με έξοδα της Αδελφότητας ο «Άγιος Αθανάσιος».

Κατά τη δεκαετία του 1920 η ανάπτυξη του χωριού είναι ραγδαία. Ο πληθυσμός του αυξάνει και παράλληλα αυξάνει και ο αριθμός των μαθητών. Οι διδακτηριακές εγκαταστάσεις δεν επαρκούν και αρχίζει η αναζήτηση νέου χώρου για την ανέγερση καινούργιου, μεγαλύτερου και σύγχρονου διδακτηρίου. Ύστερα από πολλές συζητήσεις και αναζητήσεις του Κοινοτικού Συμβουλίου και των κατοίκων βρίσκουν ότι, το πιο κατάλληλο μέρος για το σκοπό αυτό, είναι αυτό του παλιού νεκροταφείου, δηλαδή εκεί όπου χτίστηκε τελικά το σημερινό διδακτήριο.

Έτσι το Κοινοτικό Συμβούλιο παίρνει την απόφαση να μεταφέρει το νεκροταφείο στη σημερινή του τοποθεσία, στην «Παναϊοπούλα» και στη θέση του να αναγερθεί το νέο Διδακτήριο.

Οι εργασίες μεταφοράς του νεκροταφείου αρχίζουν, ενώ παράλληλα δραστηριοποιούνται όλοι οι φορείς για τη συγκέντρωση των απαραίτητων για την ανέγερση του διδακτηρίου κονδυλίων.

Αυτή τη φορά δραστηριοποιείται η Αδελφότητα της Αμερικής και συγκεντρώνει αρκετά χρήματα. Με βάση τα χρήματα αυτά ξεκινούν οι εργασίες ανέγερσης του διδακτηρίου.

Το σωτήριο έτος 1930 θεμελιώνεται το νέο διδακτήριο του Δημοτικού Σχολείου του χωριού. Στην προσπάθεια αυτή συμμετέχουν όλοι, ανεξαιρέτως, οι κάτοικοι. Οι τεχνίτες-χτίστες εργάζονται χωρίς αμοιβή. Οι ειδικόι δωρεάν «βγάζουν» από τα λακκώματα τα κατάλληλα υλικά. Οι γυναίκες ακόμα και τα παιδιά κουβαλούν με τα ζώα τους πέτρες από τα λακκώματα και άμμο από το ποτάμι στο χώρο όπου το εργοτάξιο για το κτίσιμο του σχολείου έχει «φουλαρισμένες» τις μηχανές του.

Τελικά, με την αρωγή του Κράτους και τις προσπάθειες των κατοίκων οι εργασίες ολοκληρώνονται το 1934 και οι επικεφαλής μαστόροι του χωριού («Κώστας Βελλάς, Γιώργος Κοτσίνας, Γιώργος, Βασίλης και Γιάννης Κρούλης, Δημήτρης Παπαδημητρίου, Πέτρος Καραγκούνης, Θωμάς Τζίμας, Δ. Τζοφολούλης»), μαζί με όλους τους άλλους που εργάστηκαν εθελοντικά -μαστόροι, εργάτες, γυναίκες και παιδιά-, παραδίδουν αυτό το κομψοτέχνημα, το νέο διδακτήριο, στους υπεύθυνους φορείς, στους δασκάλους δηλαδή, οι οποίοι μέσα σε αυτό το όμορφο διδακτήριο καλούνται να μεταλαμπαδεύσουν

στα «Καντιωτόπουλα» μαθητές τους τη γνώση, τη σοφία και τα ιδανικά της πατρίδας και της θρησκείας μας (Βλ.: Κάντσικο-Δροσοπηγή, συγγραφή για ένα μαστοροχώρι της Ηπείρου, Έκδοση Αδελφότητας Δροσοπηγών Κόνιτσας «Ο Άγιος Αθανάσιος», Αθήνα 1993, σ.42).

Βέβαια οι εργασίες δεν τελειώνουν εδώ. Συνεχίζονται με τη διαμόρφωση του προαυλίου και τη δημιουργία σχολικού κήπου. Οι μαθητές των μεγάλων τάξεων στα διαλείμματα και όχι μόνο σκάβουν (ανάμεσα στα χώματα βρίσκουν και υπολείμματα οστών από το παλιό νεκροταφείο), βγάζουν τις πέτρες, διαμορφώνουν το χώρο, δημιουργούν σχολικό κήπο κτλ.

Τεχνικά χαρακτηριστικά:

Το νέο διδακτήριο, σύμφωνα με το Μητρώο διδακτηρίων Δ.Ε. Κονίτσης έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

«Επιθεώρηση της 25ης Μαΐου 1951.

Μητρώο διδακτηρίων Δ.Ε. Κονίτσης:

Κατηγορία: Δημόσιο με σχέδιο των αρμόδιων Αρχών.

Τύπος: Τριτάξιο

Είδος: Μονώροφο

Χρονολογία θεμελίωσης: 1930

Χρονολογία αποπεράτωσης: 1933

Τρόπος ανέγερσης: Αναγέρθηκε δια κρατικής χορήγησης 70.000 δρχ. (20.000 το 1932 και 50.000 το 1934) και από συνδρομές των εν Αμερική Καντιωτών ανερχόμενης στο ποσό των 135.000 δραχμών.

Αίθουσες: Διαθέτει τρεις (3) αίθουσες διδασκαλίας, ένα (1) Γραφείο, μία (1) αποθήκη και διάδρομο.

Επιφάνεια αιθουσών:

α) Διδασκαλίας: ανατολικής 44 τ.μ (8Χ5,5μ), μεσαίας 38,5 τ.μ.(7Χ5,5μ.) και δυτικής 44 τ.μ (8Χ5,5μ).

Οι δυο πρώτες αίθουσες χωρίζονται μεταξύ τους με πτυσσόμενο διαχωριστικό με τρόπο τέτοιο ώστε, όταν παρίσταται είναι ανάγκη, να ενώνονται σε μια και να ικανοποιούν τις απαιτήσεις των σχολικών εκδηλώσεων.

β) Γραφείο: 12,5 τ.μ. (4,5Χ2,70μ.)

γ) αποθήκης 12,5 τ.μ.(4,5Χ2,70μ.)

δ) διάδρομος 37,5 τ.μ. (17Χ2,5μ.)

Παράθυρα: Αριθμός παραθύρων 16: 11 αιθουσών διδασκαλίας (5+3+3), Γραφείου 2, Αποθήκης 1, διαδρόμου 2. Άπαντα έχουν ύψος 2,70μ Χ 1,30μ.

Προσανατολισμός: Ανατολικός-Μεσημβρινός.

Έκταση διδακτηρίου: 250 τ.μ. (25Χ10)

Υπόστεγο: στερείται

Αυλή: Έχει σχήμα πολυγώνου. Η έκτασή της είναι 500

τ.μ. περίπου. Απεριτείχιστη. Ακατάλληλη για παιδαγωγικούς σκοπούς.

Γυμναστήριο: Σχήμα ορθογωνίου 500μ2 .

Αποχωρητήρια: Ένα τριών θέσεων, λιθόκτιστο, σε καλή κατάσταση.

Γήπεδο: Σχήμα τετράπλευρο. Διαστάσεις 50,25 Χ 50,25 μ. Έκταση 2525 μ2

Ζημίες: (1940-1950). Κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου πολέμου (1944-1949) κατεστράφη η εκ τσίγκων στέγη του διδακτηρίου, το ασβεστοκονίαμα και οι υαλοπίνακες. Κατά την ταραχώδη αυτή περίοδο καταστράφηκε και το παλιό Αρχείο του σχολείου και το διδακτικό υλικό. Διασώθηκαν μόνο 42 δίδρα θρανία, ένας μαυροπίνακας, μια τράπεζα γραφείου και μια ντουλάπα.

Κατάσταση διδακτηρίου: ΑΝΕΚΤΗ».

Η λειτουργία του σχολείου συνεχίστηκε λίγες δεκαετίες μετά το 1950, με φθίνοντα το μαθητικό δυναμικό, ώσπου το κτήριο αυτό έπαψε να λειτουργεί ως διδακτήριο εδώ και εικοσιπέντε (25), περίπου χρόνια, διότι:

«...χαμαί πέσε δαίδαλος αυλά. Οικέτι Φοίβος έχει καλύβαν,

Ου μάντιδα δάφνην, ου παγάν λαλέουσαν. Απόσβετο και λάλον ύδωρ»...!*

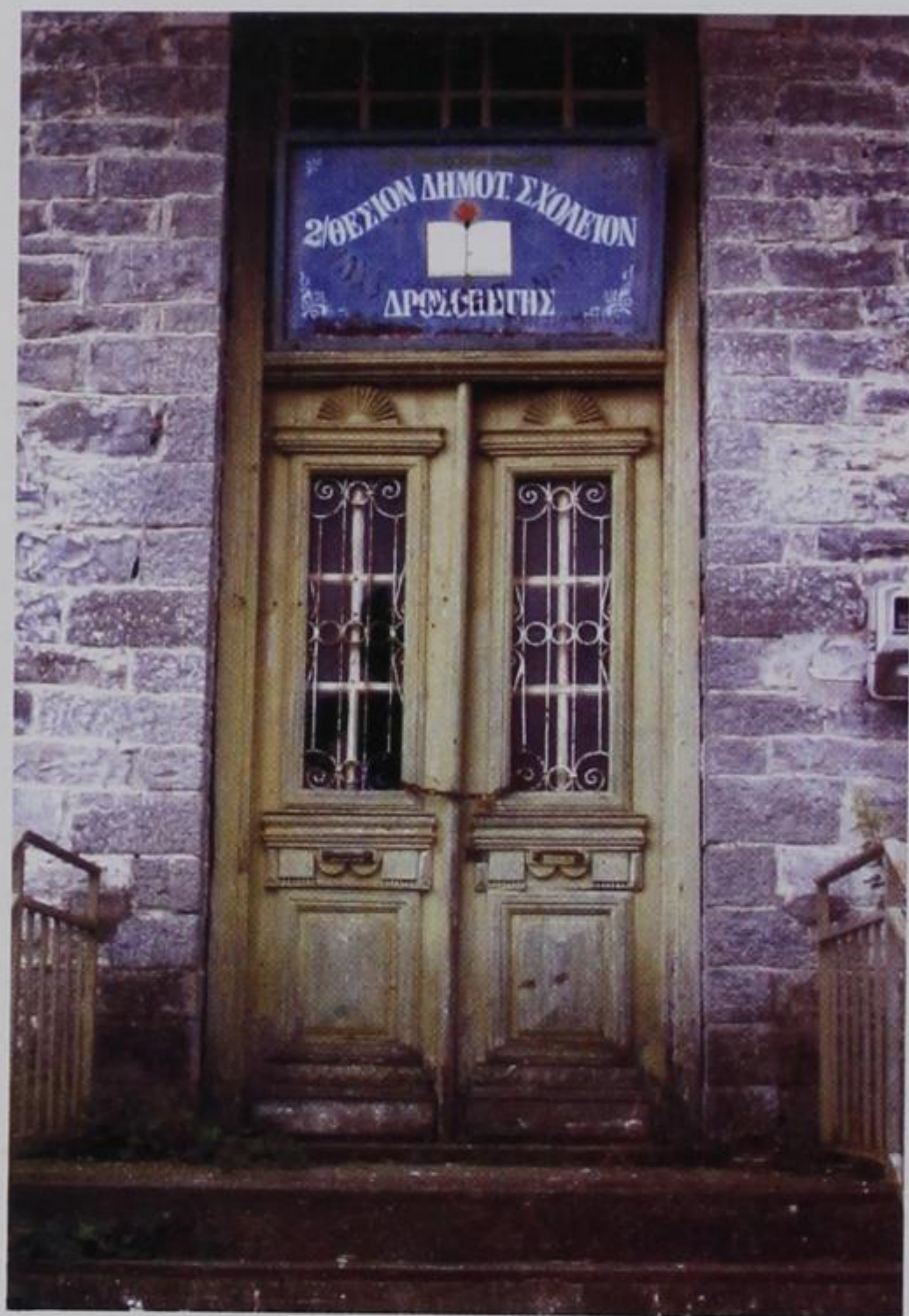
Δηλαδή το σχολείο έκλεισε «ελλείψει» μαθητών και τώρα το Διδακτήριο, το καμάρι αυτό του χωριού, στέκεται εκεί «γκρίζο, βουβό και μαραμένο», εγκαταλελειμμένο στην τύχη του και στη φθορά του χρόνου..!

Για να απαλύνω τη βαριά ατμόσφαιρα και τη μελαγχολία που μας προξένησε αυτή η τελευταία παράγραφος, θα παραθέσω κάτι πιο ευχάριστο και...δοξαστικό. Μια έκθεση για τον τρόπο που τελέστηκε η σχολική εορτή κατά το έτος 1953, όπως περιγράφεται στα πρακτικά του Σχολείου, αν και αυτό είναι αντικείμενο του δεύτερου μέρους αυτού του άρθρου, το οποίο θα διαπραγματεύεται τη σχολική ζωή και τις σχολικές δραστηριότητες από της ιδρύσεώς του μέχρι την ημέρα της κατάργησής του.

-Κάντσικον 29-09-1953: «Έκθεσις περί εορτασμού της 28ης Οκτωβρίου»

-Από των προηγούμενων ημερών μετά του Προέδρου της Κοινότητος και του Διοικητού του σταθμού Χωροφυλακής της εκ περιτροπής συνελθόντες απεφασίσαμεν όπως η εθνική εορτή εορτασθεί μεγαλοπρεπώς αναλόγως των μέσων άτινα διαθέτομεν.

* Είναι χαρακτηριστικός ο χρησμός (από τους τελευταίους που εξέδωσε το καταρρέον Μαντείο των Δελφών) στους απεσταλμένους του Ιουλιανού, στην προσπάθειά του να διασώσει την παράδοση «Είπατε τω Βασιλεί, χαμαί πέσαι Δαίδαλος αυλά, ουκέτι Φοίβος έχει καλύβην, ου Μάντιδα δάφνην, ου παγάν λαλέουσα. Απόσβετο και λάλον ύδωρ».

Ούτω, κατόπιν διαταγής του Σταθμάρχου, αι οικίαι και τα καταστήματα του χωρίου εσημαιοστολίσθησαν από της προηγουμένης της εορτής. Ετοιμάσθη υπό της εκκλησιαστικής επιτροπής η εορτή της Αγίας Σκέπης κατά την ημέρα της εορτής. Δι ανακοινώσεων του Σχολείου και της εκκλησίας έλαβον γνώσιν άπαντες οι κάτοικοι ότι θα εγένετο λειτουργία την ημέραν εκείνην καθώς και σχολική εορτή εις το σχολείον. Ο πρόεδρος της Κοινότητος ανέλαβεν να προσφέρει αναψυκτικά κατά το τέλος της σχολικής εορτής.

Από της πρωίας της ημέρας εκείνης τα παιδιά του σχολείου περιήλθον διάφορα σημεία του χωρίου άδοντας τραγούδια με περιεχόμενον της Μεγάλης Ημέρας. Η καμπάνα της εκκλησίας εσήμαινε χαρμόсуна. Όλοι αι οικίαι ήσαν σημαιοστολισμέναι. Κάτι το ασύνηθες παρουσιάζετο εις ολόκληρον το χωρίον. Οι άνθρωποι ντυμένοι τα γιορτινά των κατέβαινον προς την εκκλησίαν και εις τα πρόσωπά των εφαινετο ζωγραφισμένη η υπερηφάνεια. Ήσαν εκείνοι οι ίδιοι που προ 13 ετών εις τα ίδια αυτά μέρη είδον με τα μάτια των να δημιουργείται και να γράφεται η Νέα ιστορία της πατρίδος μας. Ήσαν εκείνοι που διέθεσαν τα πάντα, δια να ανεβεί η πατρίς μας υψηλότερα. Κατέβαιναν τώρα στην εκκλησία να ευχαριστήσουν τη Θεοτόκο, η οποία εβοήθησεν δια να επιτύχει η πατρίδα μας το Υπέροχο αυτό κατόρθωμα.

Όλα τα παιδιά συγκεντρώθησαν εις το σχολείον, σχηματίζοντας τριάδας εις την αυλήν του σχολείου και με επικεφαλής την σημαίαν μας, μετέβημεν εις την εκκλησίαν. Μετά το τέλος της Θείας λειτουργίας επηκολούθησεν δοξολογία. Εις το τέλος δε ωμίλησε ο σταθμάρχης, όστις εξήρε το γεγονός της εποποιίας του 1940-41. Το τέλος του λόγου του εκάλυψαν ζητωκραυγαί και χειροκροτήματα.

Εν συνεχεία αι Αρχαί και οι κάτοικοι του χωρίου, προηγουμένων των μαθητών του σχολείου, οι οποίοι τραγουδούσαν τραγούδια της Νίκης, κατηυθύνθημεν εις το σχολείον. Ότε δε συνεκεντρώθησαν άπαντες εις την διακοσμημένην με τα εθνικά χρώματα αίθουσαν, ήρχισεν η σχολική εορτή συμφώνως προς το πρόγραμμα.

Ο Διευθυντής του σχολείου εξεφώνισεν λόγον, τονίσας και εξάρας το ηρωικόν κατόρθωμα της Φυλής μας κατά το έτος 1940-1941, το οποίον δεν ύψωσεν μόνον την Πατρίδα μας εις το απόγειον της δόξης της αλλά έσωσεν και ολοκληρον την ανθρωπότητα, από την φοβεράν δοκιμασίαν, ην αι χιτλερικοί δυνάμεις, εδοκίμασαν να υποβάλουν την ανθρωπότητα.

Το τέλος της ομιλίας κάλυψαν χειροκροτήματα και ζητωκραυγαί. Εσυνεχίσθη το πρόγραμμα επί σκηνης και ετελείωσεν η εορτή με τον Έθνικόν Ύμνον.

Εις τους τιμήσαντας την εορτήν προσεφέρθησαν υπό της Κοινότητος γλυκά και ποτά ενώ από το ραδιόφωνον παρηκολούθησαν την παρέλασιν εις τας Αθήνας.

Αποχωρούντες οι κάτοικοι συνεχάρησαν τον διδάσκαλον και τα παιδιά δια την προσπάθειάν των».

Ιδού και το σχετικό πρόγραμμα της σχολικής γιορτής:

«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Εορτασμού της 28ης Οκτωβρίου:

1) Προσευχή. 2) Ομιλία. 3) 28η Οκτωβρίου 1940, απαγγελία. 4) Όχι δεν θα περάσετε, σκετς, 5) Με το χαμόγελο στα χείλη, τραγούδι. 6) Αθάνατο Όχι, απαγγελία, 7) Η Μεγαλόχαρη, απαγγελία. 8) Πανελλήνιο Όχι, σκετς (εικόνα Α). 9) Ευχή της μάνας, απαγγελία. 10) 28η Οκτωβρίου, απαγγελία. 11). Η νίκη είναι δική μας, απαγγελία. 12) Πανελλήνιο Όχι, σκετς (εικόνα Β). 13) Η πατρίδα, απαγγελία. 14) Η Κορυτσά, απαγγελία. 15) Ποιος είδε, απαγγελία. 16) Πίνδος, σκετς. 17) Πάνω εκεί στις Πίνδου..., Τραγούδι. 18) Εις την Ελλάδα, απαγγελία. 19) Εθνικός Ύμνος- ΤΕΛΟΣ».

II. Το διδακτήριο του Νηπιαγωγείου

Μετά το 1955 στο χώρο ανάμεσα στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής και του σχολείου ανεγείρεται με κρατική επιχορήγηση και αίθουσα Νηπιαγωγείου. Το Νηπιαγωγείο λειτουργεί για λίγα μόνο χρόνια, όπως θα δούμε στο Δεύτερο μέρος της εργασίας αυτής, η οποία θα αναφέρεται στη σχολική δραστηριότητα και Ζωή του σχολείου κατά τη μακραίωνη πορεία και ιστορία του.

ΦΩΤΟΘΗΚΗ

Εκδρομή στην "Παναγία" των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου την Άνοιξη του 1924. Τους μαθητές συνοδεύει ο τότε δάσκαλός τους Ευάγγελος Μακρής από την Κεφαλονιά, με την αδερφή του Μαρία. Η μαρτηρία είναι της Ελευθερίας Τζιμούλη, μαθήτριάς της 4ης δημοτικού τότε, σε ηλικία 10 ετών (σήμερα 91 ος) που διακρίνεται δίπλα στην αδελφή του δασκάλου της με παραδοσιακή Καντιώτικη φορεσιά.

Επικοινωνία με τα μέλη, τους συγχωριανούς και φίλους της Αδελφότητας

Το Δ.Σ. έδωσε μεγάλη προσοχή στην επικοινωνία με όλους ανά τον κόσμο απόδημους συγχωριανούς μας. Ανταποκριθήκαμε τηλεφωνικά ή μέσω επιστολών σε όλες τις περιπτώσεις που χρειάστηκε να έρθουμε σε επαφή μαζί τους.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΩΝ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Μάνου Κατράκη 28, 56533 Πολίχνη, Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310587972, 2310668055
www.drosopigi.com - email: info@drosopigi.com